

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 01 473 55 51
E: gp@zagovornik-rs.si

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Štukljeva cesta 44
1000 Ljubljana
E: gp.mddsz@gov.si

Številka: 0070-1/2021/1
Datum: 5. 1. 2021

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede osnutka Predloga Zakona o izplačilu neizplačanega dodatka za pomoč in postrežbo (EVA: 2020-2611-0062)

Spoštovani,

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) se v okviru javne razprave opredeljuje do vsebine osnutka Predloga Zakona o izplačilu neizplačanega dodatka za pomoč in postrežbo (EVA: 2020-2611-0062; v nadaljevanju: ZINDPP). Zagovornik je osnutek zakonskega predloga proučil z vidika svojih pristojnosti, ki jih določa 21. člen Zakona o varstvu pred diskriminacijo (v nadaljevanju: ZVarD), v tem primeru z vidika ustreznosti za položaj oseb z invalidnostmi.

Zagovornik pripravljavcu ZINDPP priporoča, da predlog predloži v sprejem Vladi RS in da ga ta posreduje v zakonodajni postopek v Državni zbor z namenom, da se omogoči v čim večji meri odpraviti krivice zaradi neizplačevanja dodatka za pomoč in postrežbo v obdobju od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2016 za tiste, katerih starši so tedaj uveljavili pravico do dodatka za nego otroka.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:

- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije (gp.gs@gov.si),
- Državni zbor (gp@dz-rs.si),
- Varuh človekovih pravic RS (info@varuh-rs.si),
- zbirka dok. gradiva.

Priloga:

- Priporočilo in utemeljitev strokovne službe Zagovornika

UTEMELJITEV STROKOVNE SLUŽBE ZAGOVORNIKA K PRIPOROČILU ŠT. 0070-1/2021/1

Zagovornik pripravljavcu ZINDPP priporoča, da predlog predloži v sprejem Vladi RS in da ga ta posreduje v zakonodajni postopek v Državni zbor z namenom, da se omogoči v čim večji meri odpraviti krivice zaradi neizplačevanja dodatka za pomoč in postrežbo v obdobju od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2016 za tiste, katerih starši so tedaj uveljavili pravico do dodatka za nego otroka.

Zagovornik ugotavlja, da pripravljavec prepričljivo utemeljuje razloge za sprejem zakona in predlaga sprejem ustreznih rešitev za skupino oseb, ki so slepe. Gre za vzpostavitev pravne podlage za ustrezno odpravo krivice, ki je slepim nastala neposredno zaradi napačnega tolmačenja zakonodaje, ki naj bi v obdobju od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2016 onemogočala hkratno uveljavljanje pravice do dodatka za nego otroka (pravice staršev) ter pravice do dodatka za pomoč in postrežbo (pravice otroka).

Nezakonitost razlage, da se navedeni pravici medsebojno izključujeta oz. da je treba med njima izbrati, je sicer ugotovilo Višje delovno in socialno sodišče v sodbi z opr. št. Psp 92/2012. Vendar je imela ta sodba učinek le v konkretni zadevi, zakonodaja pa je nato kmalu prenehala veljati. Pravno podlago za odpravo krivice drugim v primerljivem položaju (ki pa niso uveljavljali pravic in ne pravnih sredstev zoper morebitne negativne odločbe, ali pa so bili z njimi celo neuspešni ter so se znašli v izvršbah) za nazaj je nato za tiste starše slepih otrok, ki so v navedenem obdobju za svojega otroka uveljavljali pravico do dodatka za pomoč in postrežbo vzpostavil Zakon o izplačilu neizplačanega dodatka za nego otroka (Uradni list RS, št. 72/19, v nadaljevanju: ZINDNO).

Predlog ZINDPP pa bi sedaj omogočil še odpravo krivice tudi drugi skupini, ki je bila v primerljivem položaju, to je neposredno samim slepim, ki bi bili, če njihovi starši v zgoraj navedenem obdobju ne bi (zase) uveljavljali dodatka za nego otroka, upravičeni do pravice do dodatka za pomoč in postrežbo. Zagovornik ugotavlja, da upravičenci po ZINDPP kot slepi otroci (ali odrasli v skladu z zakonom, ki ureja osnovno šolo, vključeni v posebni program vzgoje in izobraževanja do 26. leta starosti) v zgoraj navedenem obdobju niso mogli in zmogli sami učinkovito varovati svojih pravic in da zato ne bi smeli nositi negativnih posledic. Če je zakonodajalec z ZINDNO odpravil krivico njihovim staršem (v položaju, ko so ti dali prednost uveljavljanju neposredne pravice otroka), potem jo je toliko bolj dolžan odpraviti neposredno samim slepim osebam (v položaju, ko so njihovi starši v zgoraj navedenem obdobju dali prednost uveljavljanju lastnih pravic). Zagovornik tudi priporoča, da se upravičencem po sprejetju ZINDPP v praksi zagotovi **polno dostopnost postopkov uveljavljanja pravice do izplačila neizplačanega dodatka za pomoč in postrežbo in po potrebi dodatno informiranje in podporo pri tem njim, njihovim staršem in skrbnikom.**